

# ***MAUSTE -hankkeen tuloksista - Maahanmuuttajien seksuaaliterveyden ja turvataitojen edistäminen***

*Päivi Hoffrén, TtM, lehtori , Savonia-ammattikorkeakoulu  
Riitta Ala-Luhtala , TtM, lehtori, kliininen seksologi (NACS), psykoterapeutti (ET)*



**jamk.fi**

# MAAHANMUUTTAJIEN SEKSUAALITERVEYDEN JA TURVATAITOJEN EDISTÄMINEN MAUSTE-HANKE 2015-2016

- Tavoitteena on ollut tehostaa **maahanmuuttajien** sekä heidän parissaan työskentelevien **ammattihenkilöiden** monikulttuurillista seksuaaliterveyden edistämisen osaamista.
- Hanketta on koordinoanut Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK) yhteistyössä Kuopion Savonia ammattikorkeakoulun kanssa.
- Hankkeessa on ollut mukana monia eri monikulttuurisuuden ja seksologian asiantuntijoita sekä yhteistyökumppaneita sosiaali- ja terveysalalta, opetuksesta, kotouttamispalveluista, vastaanottokeskuksista ja kolmannelta sektorilta.
- Rahoitus hankkeelle on saatu STM:n terveyden edistämisen määrärahoista. THL yksi yhteistyökumppaneista.
- *Pääpaino hankkeessa on ollut ennaltaehkäisevissä, voimavaralähtöisissä, osallistavissa ja tasa-arvoa edistävissä tuotoksissa.*



SAVONIA

jamk.fi

# MAUSTE-HANKE: maahanmuuttaja

- **Maahanmuuttajalla** tarkoitetaan sellaista Suomeen muuttanutta ulkomaan kansalaista, jonka tavoitteena on asua maassa pidempään.
- **Toisen sukupolven maahanmuuttajiksi** kutsutaan niitä henkilöitä, jotka ovat syntyneet Suomessa ja joiden vanhemmat tai toinen vanhemmista on muuttanut Suomeen.
- Henkilöä, joka anoo kansainvälistä suojelua ja oleskeluoikeutta toisesta maasta joutuessaan kotimaassaan vainon kohteeksi, kutsutaan **turvapaikanhakijaksi**.
- YK:n pakolaissopimuksen mukaan henkilöä, jolla on perusteltua syytä pelätä joutuvansa kotimaassaan vainotuksi, kutsutaan **pakolaiseksi**.
- Pakolaisiksi Suomessa kutsutaan myös niitä ihmisiä, jotka jäävät suojelun tarpeen tai humanitääristen syiden vuoksi maahan.

(Miettinen n.d.).

- **Kiintiöpakolaisiksi** taas kutsutaan henkilöitä, jotka ovat lähteneet kotimaastaan tai pysyvästi asuinmaastaan toiseen maahan, johon he eivät kuitenkaan voi pysyvästi asettua asumaan. Heidät voidaan ottaa uudelleen sijoitettaviksi kolmanteen maahan niin sanotussa pakolaiskiintiössä (Maahanmuuttovirasto 2016).
- Kiintiöpakolaisella on YK:n myöntämä pakolaisen asema ja hän kuuluu vastaanottavan maan pakolaiskiintiöön (750-1050) (Miettinen N.d.).
- Tässä hankkeessa käytetään kaikista ulkomaalaistaustaisista henkilöistä nimitystä **maahanmuuttaja**. Maahanmuuttaja on yleiskäsite, jolla kuvataan kaikkia maahan saapuneita ja muuttaneita henkilöitä.



SAVONIA

jamk.fi

# MAUSTE-HANKKEEN TAUSTAA

- Maahanmuuttoviraston tilastojen mukaan vuonna 2015 yhteensä 32 547 maahanmuuttajaa on saapunut Suomeen. Heistä 1/3 on saanut myönteisen turvapaikkapäätöksen ja 8 300 Suomen kansalaisuuden (Tilastokeskus 2016).
- Suurin osa Suomeen tulevista maahanmuuttajista on tullut Virosta, Venäjältä, Iranista, Irakista, Afgaanista ja Syyriasta, Somaliasta, Kiinasta myös Thaimaa ja Kongo ovat lähtömaita (Väestöliitto 2015).
- Koko väestöstä vieraskielisiä Suomessa oli vuoden 2015 lopussa kuusi prosenttia (SVT 2016).
- Maahanmuuttajilla on todettu olevan seksuaali- ja lisääntymisterveyden ongelmia enemmän ja aihealueen tietoa vähemmän, kuin kantaväestöllä (Väestöliitto 2009).
- Useimmiten maahanmuuttajien tiedot seksuaaliterveydestä perustuvat lähtömaan tietoihin, jolloin tieto voi olla vanhentunutta tai tietoa ei ole lainkaan. Tämä vaikuttaa henkilön asenteisiin ja palvelujen piiriin hakeutumiseen.
- Erityisesti ennaltaehkäisevien palvelujen tarvetta ei tunnisteta. He eivät myöskään käytä yhtä aktiivisesti ennaltaehkäiseviä seksuaaliterveyspalveluita kuten kantaväestö (Väestöliitto 2009).
- Maahanmuuttajilla on todettu olevan vakavia masennus- ja ahdistusoireita ja osalla heistä on traumaattisia kokemuksia (Castaneda, Lehtisalo, Schubert, Pakaslahti, Halla, Mölsä & Suvisaari 2012, 146, 152–153).



SAVONIA

jamk.fi



# MAUSTE-HANKKEEN TAUSTAA

- Seksuaali- ja lisääntymisterveys on tärkeä huomioida kaikissa sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä kotoutumisvaiheen koulutuksissa (Edistä, ehkäise ja vaikuta 2014).
- Opettajilla sekä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisilla on todettu olevan niukasti tietoa seksuaaliterveyden edistämisestä ja he tarvitsevat koulutusta maahanmuuttajien seksuaaliterveyden edistämiseen (Mölsä & Tiilikainen 2011).
- Suomessa asuvista ulkomaalaistaustaisista henkilöistä yli puolet on fertiili-ikäisiä (15–49-vuotiaita). Onkin tärkeää, että heillä on tietoa seksuaali- ja lisääntymisterveydestä sekä heidän tiedossaan on niihin liittyvät palvelut. (THL 2015.)



# MAUSTE-HANKE LÄHTÖKOHDAT

- MAUSTE-hankkeen kehittämistyön lähtökohtana ovat olleet **ihmis- ja seksuaalioikeudet**.
- **Ihmisoikeudet** kuuluvat kaikille ihmisille kansallisuudesta, sukupuolesta, rodusta, ihonväristä, poliittisesta taustasta tai kielestä riippumatta (Suomen UN Women n.d).
- Keskeisinä asioina ihmisoikeuksissa ovat; vapaus, henkilökohtainen turvallisuus, yhtäläiset oikeudet avioliitossa, mielipiteen- ja ilmaisunvapaus, oikeus työhön ja koulutukseen, mahdollisuuteen osallistua päätöksentekoon niin perheessä kuin yhteiskunnassa, tiedon saantiin sekä mahdollisuuteen saada yhteiskunnan tarjoamat palvelut (Suomen UN Women n.d.).



# MAUSTE-HANKE LÄHTÖKOHDAT

- Seksuaalioikeudet perustuvat ihmisoikeuksiin sekä tieteelliseen tietoon ihmisen seksuaalisuudesta ja seksuaaliterveydestä (WAS 2014). Seksuaalioikeudet tuovat lisänä ihmisoikeuksiin **seksuaalisuuden, ihmissuhteen ja seksuaalisen koskemattomuuden näkökulman**.
- MAUSTE-hankkeen toiminnoissa on huomioitu seksuaalioikeuksien sisältö ja teemat.
- Keskeisintä seksuaalioikeuksien sisällössä on: jokaisella ihmisellä on oikeus tietoisesti ja vastuullisesti päättää elämänsä liittyvistä asioista, kuten läheisistä ihmissuhteista, seurustelusta, avioliiton solmimisesta tai solmimatta jättämisestä, raskauden ehkäisystä, lasten hankinnan ajankohdasta ja lapsiluvusta.
- Jokaisella pitää olla myös oikeus turvalliseen raskauteen ja sukupuolitaudeilta suojautumiseen sekä oikeus tavoitella tyydyttävää ja nautinnollista seksuaalielämää.
- Seksuaalioikeuksilla pyritään lisäksi suojelemaan jokaisen ihmisen oikeutta oman kehon koskemattomuuteen, seksuaaliseen turvallisuuteen ja hyvinvointiin sekä sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuuteen.
- Yksilöllä on oikeus päättää seksuaalisuudestaan ilman syrjintää, pakottamista tai väkivaltaa.
- *Maahanmuuttajilla on oikeus saada ajantasaista ja laadukasta tietoa seksuaaliterveyteen liittyen.*

(Edistä, ehkäise, vaikuta 2016, 28.)

# MAUSTE-HANKE LÄHTÖKOHDAT

- Kaikissa kulttuureissa ei kunnioiteta ihmis- ja seksuaalioikeuksia, mikä tuo haasteita niiden omaksumiseen.
- Jokainen kulttuuri pitää sisällään muun muassa erilaisia tapoja, arvoja, moraalikäsitteitä, uskontoja ja politiikkaa. Kulttuuriin kuuluu keskeisesti asioita, jotka ovat ihmisille tärkeitä, ja joita he ovat sukupolvesta toiseen oppineet arvostamaan. (Pollari & Koppinen 2011, 17–18.)
- Erityisesti maahanmuutto tilanteessa länsimainen kulttuuri ja ajattelutapa voivat poiketa rajusti maahanmuuttajan omasta kulttuurista ja näin aiheuttaa suurta ristiriitaa ja hämmennystä.





# MAUSTE-HANKE LÄHTÖKOHDAT

- Suomen maahanmuuttopolitiikan keskeisenä tavoitteena on muuttajien kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan täysvaltaisina jäseninä.
- Yhteiskunnan tasavertaisena jäsenenä toimimista edesauttaa huomattavasti se, että tuntee ja tunnistaa yhteiskunnan seksuaalisuuteen ja sukupuolirooleihin liittyviä normeja ja tapoja sekä tähän tematiikkaan liittyvää lainsäädäntöä.
- Samalla tietämättömyydestä tai omaan lähtökulttuuriin sisäistyneestä tulkinnasta johtuvien väärinkäsitysten ja normirikkomusten riski pienenee.
- Osa maahanmuuttajista tulee Suomeen kulttuureista, joissa käsitykset sukupuolien välisestä tasa-arvosta ja seksuaalisesta itsemääräämisoikeudesta eroavat suomalaisesta kulttuurista ja lainsäädännöstä.
- Ongelmat saattavat näkyä muun muassa terveysongelmina, identiteettikriiseinä, perheväkivaltana ja seksuaalirikoksina.
- Perheissä ongelmat voivat kärjistyä myös teini-ikäisten lasten ja heidän vanhempiensa suhteissa.
- Lisäksi yhteiskunnan palvelujärjestelmän ja maahanmuuttajien välinen vuorovaikutus saattaa hankaloitua näiden ongelmien myötä.

(Anita Novitsky)



SAVONIA

jamk.fi

# MAUSTE-HANKE LÄHTÖKOHDAT

- Seksuaalikasvatuksessa oleellisinta on ammattilaisen **neutraali** asenne maahanmuuttajan elämäntavan sekä seksuaalisuutta ja ihmissuhteita koskevan arvomaailman suhteen.
- Ammatillisessa kohtaamisessa ei saa painostaa kotoutujaa omaksumaan jotakin tiettyä arvomaailmaa tai käsitystä seksuaalisuudesta.
- Neutraalius ei tarkoita arvokeskustelun välttämistä vaan erilaisten arvovalintojen kunnioittamista.
- On tärkeää pystyä viestittämään, että ei arvostele kenenkään seksuaalisuutta tai yksityiselämän valintoja.
- Poikkeuksena tästä ovat seksuaalinen kaltoinkohtelu, hyväksikäyttö ja väkivalta.

(Anita Novitsy.)

- *Maahanmuuttajien näkemyksiä seksuaaliterveyden edistämisestä selvitettiin hankkeen alussa. Saatuja tuloksia hyödynnettiin asiantuntijoiden suunnittelemassa koulutuksessa sekä maahanmuuttajien ryhmätyöskentelyssä.*



SAVONIA

jamk.fi

# MAUSTE-HANKE TUOTOKSET

- MAUSTE-hankkeessa on toteutettu *Maahanmuuttajien seksuaaliterveyden ja turvataitojen edistäminen-koulutus* (2015–2016).
- Ammattihenkilöille suunnatun koulutuksen tavoitteena oli lisätä maahanmuuttajien kanssa työskentelevien ammattilaisten osaamista monikulttuurisuudesta sekä seksuaaliterveyden- ja turvataitojen edistämisestä.
- Jyväskylän (JAMK) ja Kuopion Savonia ammattikorkeakouluissa toteutettiin saman sisältöiset koulutukset marraskuun 2015 ja toukokuun 2016 välisenä aikana.
- Osallistujina oli laaja moniammatillinen ammattilaisten ryhmä äitiys- ja lastenneuvoloista, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta, maahanmuuttajien vastaanottokeskuksista, oppilaitoksista, kotouttamispalvelusta, kirkon piiristä ja eri järjestöjen ja kolmannen sektorin toiminnoista. Mukana oli myös kätilö- ja toimintaterapiaopiskelijoita.
- Koulutukseen osallistui Jyväskylässä 15 ja Kuopiossa 12 henkilöä.
- Opintojen laajuus oli 5 op (1 op on n. 27 tuntia opiskelijan työtä).
- Koulutus toteutettiin työpajatyypisenä monimuoto-opetuksena.
- Koulutusprosessi kesti seitsemän kuukautta sisältäen kontaktiopetuksen kerran kuukaudessa.
- Lähipäivien lisäksi osa opinnoista suoritettiin verkko-opintoina verkko-oppimisympäristössä.
- Hyväksytysti suoritettua koulutusta voi hyödyntää ammattikorkeakouluopinnoissa.

# Mauste-koulutus

- Maahanmuuttajien seksuaaliterveyden ja turvataitojen edistämisen -koulutus sisälsi **SAR-opintoja**= (Sexual Attitude Reassessment) tarkoittaa koulutettavan oman seksuaalisuuden kohtaamista ja tarkastelua itsenäisesti tai ryhmässä (toiminnalliset harjoitukset)
- Maahanmuuttajien kanssa työskentelevät ammattihenkilöt joutuvat kohtaamaan muun muassa seksuaalisuuden moninaisuuteen ja väkivaltaan kuuluvia ilmiöitä. Samoin he kohtaavat tabuja, pelkoja, stereotyyppioita, vahvoja ennakkoluuloja sekä asenteellisuutta ja tietämättömyyttä (Tervo ja Merta 2015).
- SAR -opinnoissa keskeisenä asiana oman seksuaalisuuden läpikäynnin lisäksi on ollut osallistujien kulttuurisensitiivisyyden osaamisen lisääntyminen.
- Kulttuurisensitiivisyys tarkoittaa erilaisuuden ymmärtämistä ja hyväksymistä.
- Henkilö, joka on omaksunut kulttuurisensitiivisen työotteen, on herkkä ja avoin eri kulttuurin edustajien suhteen. Hän pystyy refleктоimaan toimintaansa ja tulemaan tietoisiksi omista eettisistä arvoistaan, uskomuksistaan ja asenteistaan.
- Hän on kykenevä luomaan vuorovaikutustilanteille onnistuneet puitteet.

(Haavikko & Bremer 2009, 36; Rautava-Nurmi, Westergård, Henttonen, Ojala & Vuorinen 2015,33; Abdelhamid, Juntunen & Koskinen 2010, 32.)



SAVONIA

jamk.fi

# Mauste-koulutus

## Koulutuksen keskeisinä teemoina olivat:

- seksuaalioikeudet, seksuaalietiikka
- oman seksuaalisuuden kohtaaminen
- kulttuurisensitiivinen lähestymistapa ja kulttuurien moninaisuuksien ymmärtäminen
- yhdenvertaisuus ja tasa-arvo perheissä
- monikulttuurisen seksuaaliohjauksen ja -neuvonnan perusteet
- parisuhde tutkimuksen valossa ja parisuhdeasioiden käsittelyyn tarkoitettu ”Parisuhteen palikat” työmenetelmä
- seksuaalisuutta loukkaava väkivalta
- traumat ja niiden kohtaaminen
- tunne- ja turvataidot ja turvakeskustelun malli
- työnohjausta, ryhmänohjaus, mentorointi, konsultatiivinen työote



# Mauste-koulutus

Osallistujien kehittämistehtävistä esimerkkejä:

- Verkkosivut seksuaaliterveydestä opiskelijaterveydenhuoltoon
- Lähihoitajaopiskelijoille verkkokurssi monikulttuurisuudesta ja seksuaaliterveyden edistämisestä
- Maahanmuuttajanuorten vanhemmille- Vanhemmuus ja nuoruus kodin ja koulun yhteistyöilta
- Ohjekirjanen siitä, miten ottaa seksuaaliterveysteemoja puheeksi maahanmuuttajien kanssa äitiysneuvolassa
- Perhevalmennusohjelma maahanmuuttajille
- Seksuaalisuus, tasa-arvo ja parisuhde kotoutumisen näkökulmasta (ryhmät nuorille miehille)
- Seksuaaliterveysteeman integrointi maahanmuuttajien perusopetukseen
- Saa Puhua Opas; seksuaali- ja lisääntymisterveyden aihepiiriin liittyvä opas maahanmuuttajille ja heidän kanssaan työskenteleville ammattihenkilöille (suomi, englanti ja arabia)
- Parisuhteen mosaiikki- ohjeistus miten ottaa parisuhdeteemat puheeksi maahanmuuttajien kanssa (suomi ja englanti)
- Seksuaalisuus ja sukupuoliuus ja sen sensitiivisyyden kohtaaminen- koulutus vastaanottokeskusten ohjaajille
- Elämismaailma käsitteen hyödyntäminen Minä -Mallin© tuottaminen maahanmuuttajien kanssa tehtävään työhön (Heinonen 2016)

*Koulutuksessa tuotetut kehittämistehtävät löytyvät Mauste-hankkeen nettisivuilta osoitteesta [www.jamk.fi/mauste](http://www.jamk.fi/mauste)*



**SAVONIA**

**jamk.fi**

# Mauste-koulutus

**Taulukko 1.** MAUSTE-hankkeen ammattihenkilöille suunnatun koulutuksen palautteet

	1(heikko/heikosti-5 (erinomainen/erinomaisesti) Keskiarvo
Millainen koulutuksen toteutus mielestäsi oli?	4,4
Vastasiko koulutus odotuksiasi?	4,3
Vastasiko luennoitsijoiden asiantuntijuus odotuksiasi?	4,5
Millainen oli mielestäsi tieto-taitosi maahanmuuttajien seksuaaliterveyden edistämisestäsi ennen koulutuksen alkua?	2,7
Lisäsikö koulutus tieto-taitoasi edellä mainitusta aiheesta?	4,2
Onko koulutuksen sisältö vastannut työsi tarpeita?	4,3
Miten hyvin uskot hyödyntäväsi koulutuksen sisältöä työssäsi?	4,5
Miten uskot hyödyntäväsi koulutuksen materiaalia työssäsi?	4,8
Hyödynsikö koulutus verkostoitumistasi?	3,9
Muuttiko koulutus jollain tapaa asenteitasi liittyen maahanmuuttajien seksuaaliterveyden edistämiseen?	3,6

## Mauste-koulutus

- Palautteiden mukaan koulutus vastasi erittäin hyvin osallistujien odotuksia ja luennoitsijat koettiin asiantuntijoiksi.
- Tieto-taito aihepiirin asioista lisääntyi.
- Koulutuksen sisältö vastasi hyvin osallistujien työn tarpeita ja he uskoivat, että pystyvät hyödyntämään koulutuksen sisältöä ja erityisesti koulutuksessa käytettyä materiaalia omassa työssään.
- Koulutus hyödynsi melko hyvin osallistujien verkostoitumista ja muutti heidän asenteitaan maahanmuuttajien seksuaaliterveyden edistämiseen.



# Mauste-koulutus

Alla osallistujien antamia avoimia kommentteja:

- *”Oli hyvä ja sopivan kokoinen ryhmä. Joka tuki oppimisen kokemuksia.”*
- *”Mieletön kokemus olla mukana tässä ryhmässä. Antanut paljon avaimia työelämään.*
- *”Antoisaa keskustelua. Hyvä kokonaisuus.”*
- *”Hyvä ja laaja kokonaisuus. Paljon kotitehtäviä, jotka veivät paljon aikaa (olivat silti hyödyllisiä).”*
- *”Toiminnalliset harjoitteet antoivat konkretisoimaan käsiteltyjä aiheita. Hienoa, että ryhmä oli moniammatillinen.”*
- *”Pidin tavasta toteuttaa koulutusta. Maahanmuuttaja taustainen vierailija olisi ollut hyvä juttu. Hyvät materiaalit läpi koulutuksen.”*
- *”Erittäin tärkeää, että osallistujat ja luennoitsijat olivat moniammatillisesti koottu.”*
- *”Aikataulu ei aina pitänyt, hieman syvyyttä olisin halunnut asioiden käsittelyssä.”*
- *”Kiitos kaikesta tästä tiedosta, itse en olisi edes osannut etsiä tällaista tietoa mistään.”*
- *”Koulutus oli mahtava. Oli hieno kuulla niin monenlaisia ammattilaisia ja monenlaisia näkökulmia.”*

# MAUSTE-RYHMÄT

- *Hankkeen yhtenä tavoitteena oli vahvistaa maahanmuuttajien seksuaaliterveyden ja turvataitojen osaamista.*
- Tavoitteen saavuttamiseksi järjestettiin monimuotoisia naisten, miesten ja nuorten ryhmiä.
- Ryhmiä toteutettiin vastaanottokeskuksissa, kolmannen sektorin projekteissa sekä oppilaitoksissa.
- Osallistujat olivat enimmäkseen Irakista, Iranista, Syyriasta, Somaliasta, Afganistanista, Pakistanista, Venäjältä, Filippiineiltä, Thaimaasta, Intiasta ja Kongosta.
- Ryhmät kokoontuivat 1-6 kertaa.
- Ryhmissä oli kaksi ohjaajaa.
- Ryhmissä pyrittiin luomaan mahdollisimman turvallinen ilmapiiri (toiminnalliset ja kokemukselliset harjoitukset)
- Maahanmuuttajille pidetyissä ryhmissä kokemukselliset sekä voimavaraistavat menetelmät ovat edesauttaneet läsnäoloa ja keskittymistä käsiteltäviin aiheisiin.
- Ohjaajat pyrkivät kulttuurisensitiiviseen lähestymiseen ja tiedon käsittelyyn ymmärrettävästi selkokielellä, usein tulkin apua käyttäen.
- Naisten ja miesten ryhmiin osallistujia oli 149, iältään 18-55 vuotiaita.
- Nuoret osallistujia 57 (14-18 vuotiaita)
- Perhevalmennusryhmät maahanmuuttajille toteutuivat Jyväskylässä ja Kuopiossa.





# MAUSTE-RYHMÄT

- Ryhmän alussa kysyttiin ryhmäläisten toiveita käsiteltävistä aiheista.
- Osa ryhmäläisistä koki, että on vaikea kertoa toiveita, kun ei tiedä mitä tarkoittaa seksuaaliterveys, parisuhde ja turvataidot. Keskeiseksi haasteeksi nousi kielen ymmärtäminen.
- Haasteellista oli myös rakentaa dialogista keskustelua, koska moni ei ollut tottunut ilmaisemaan itseään.
- Ryhmätyöskentelyn aikana käsitteiden selkiintymisen myötä osallistujien oli helpompi esittää toiveita käsiteltävistä aiheista.
- Ryhmissä maahanmuuttajia autettiin tunnistamaan valinnan mahdollisuuksia ja yhdistämään lähtömaansa sekä länsimaisen kulttuurin piirteitä.
- Keskeisenä ajatuksena oli edistää sopeutumista, innostaa ja rohkaista elämään tämän hetkistä elämää.



SAVONIA

jamk.fi

# MAUSTE-RYHMÄT

Käsiteltävät aiheet ryhmässä olivat:

- Suomen lakiin perustuvat ihmisoikeudet ja avioliittoon liittyvät seikat
- Seksuaalioikeudet
- sukupuoliroolit ja tasa-arvo
- parisuhde ja vanhemmuus
- seksuaalisuutta loukkaava väkivalta
- turvataidot
- seksuaali- ja lisääntymisterveyden palvelut



SAVONIA

jamk.fi

# Palautteita ryhmät (18-55 vuotiaat)

- Mauste-hankkeen eräissä ryhmässä kuulosti voimaannuttavalta ryhmäläisten kommentti *”otamme sen molemmista kulttuureista, sen mikä toimii”*.
- Ryhmän jäsenet totesivat, että oli hyvä olla suomalaisten naisten ohjaamassa ryhmässä. Tällöin he saattoivat opetella suomen kieltä sekä kuulla ja nähdä suomalaisia naisia.
- Suomalainen parisuhde koettiin vaikeaksi. Siinä nähtiin paljon ristiriitaisuutta – ja *”kokivat kaiken hajoavan helposti”*.
- Ryhmissä keskusteltiin siitä, mikä tekee hyvää ja mikä aiheuttaa pahaa.
- Lisäksi pohdittiin yhtäläisyyksiä sekä eroavaisuuksia länsimaiseen kulttuuriin ja heidän arkielämäänsä.
- Ryhmäläiset kuvasivat monella tavalla omaa oloaan, kuten terveyden tilaansa tai kehollisia muutoksiaan ja kokemuksiaan.
- Yleisempänä toiveena, erityisesti naisten ryhmissä, oli seksuaali- ja lisääntymisterveyden palveluista kertominen.
- Monilla oli hyvin erilaisia terveysongelmia, joihin he halusivat tietoa ja palveluja. Lapsettomuuteen liittyvät kysymykset, parisuhteen ongelmat ja erimuotoinen koettu väkivalta oli haluttu puheenaihe.
- Palautteissaan he kokivat seksuaaliterveyden aihealueen käsittelyn ja yhdessä puhumisen olleen tärkeää, koska saivat uutta tietoa ja näkemystä omaan elämäänsä.



# Palautteita ryhmät

- Nuorille pojille ja tytöille (14 -18 vuotta) järjestetyissä ryhmissä osallistujia oli yhteensä 57.
- He saivat tietoa mm. seksuaalisuudesta, seksuaalioikeuksista, seksuaalisuuden monimuotoisuudesta, seurustelusta, seksuaalisuutta loukkaavasta väkivallasta, pornosta, ehkäisystä, sukupuolitaudeista ja seksuaaliterveyspalveluista.
- Lisäksi he saivat tietoa turvataidoista. Nuoret harjoittelivat mm. tunnistamaan omia rajojaan ja miten kunnioittaa omia sekä toisten rajoja. Rajojen tunnistamisella pyrittiin lisäämään turvallisuuden tunnetta.
- Ryhmissä keskusteltiin siitä, mitä pitää tehdä, jos kiusataan ja miten turvataidot auttavat toimimaan hankalissa tilanteissa. Ryhmässä pohdittiin muun muassa hyvän olon tuottamista, mukavien asioiden ajattelemista ja lohdutuksen pyytämistä toiselta.



SAVONIA

jamk.fi

# Palautteita ryhmät

- Nuoria askarrutti seurusteluun, rakastumiseen, seksiin, ehkäisyyn ja sukupuolitauteihin liittyvät kysymykset.
- Myös erilainen avioliitto- ja rikoslaki oli käsiteltävien toiveiden listalla.
- Porno oli monelle tuttu asia, mutta erityisesti poikien mielestä suomalaisten naisten niukka pukeutuminen hämmensi.
- Nuoret ottivat rohkeasti esille muun muassa itsetyydytyksen. Heillä oli moninaisia vääriä käsityksiä asiasta, ja monelle oli helpotus kuulla, että itsetyydytys ei ole rikollista tai, ettei siitä sairastu, jos sitä harrastaa.
- Suullisissa palautteissa nuoret toivoivat, että erityisesti seurustelusta olisi puhuttu vielä enemmän. Suurin osa koki suomalaisten vapaamman suhtautumisen seurusteluun hyväksi.
- Ryhmäläiset kokivat, että ryhmätapaamisista oli ollut heille hyötyä. He olivat oppineet uutta. Uutta tietoa ryhmäläiset kokivat saaneensa eri ehkäisymenetelmistä, suojaikärajasta, netissä käyttäytymisestä, tiedonhausta ja siitä miten ”pitää tehdä eri tilanteissa esim. jos ongelmia tyttöystävän kanssa”. Nuoret kokivat suhtautuvansa seksuaalisuuteen liittyviin asioihin nyt avoimemmin.
- Tärkeäksi asiaksi todettiin puhumisen helppous tapaamisten aikana. Kaikki kokivat, että ryhmässä oli ollut helppo puhua. Suurin osa koki tärkeäksi myös sen, että omista asioista sai puhua luottamuksellisesti, sai esittää kysymyksiä ja niihin sai vastauksia sekä sai olla oma itsensä.



## Taulukko 2. Nuorten miesten (14–18 v) ryhmätoiminnan palautteet

	1(täysin eri mieltä)- 4 (täysin samaa mieltä) Keskiarvo
Ohjaajat onnistuivat tehtävässään	3,54
Vastasiko tapaaminen odotuksiasi	3,5
Sain uutta tietoa	3,68
Ryhmässä oli helppo puhua	3,43
Aihe oli tärkeä	3,46
Aihe oli mielenkiintoinen	3,36
Ryhmän keston pituus oli sopiva	3,5

# Materiaalia

**Tavoite: Kehitetään ohjausmateriaalia maahanmuuttajille vanhemmuus-, parisuhde- ja turvataitoteemoista sekä seksuaaliterveyspalveluista**

- Parisuhteen palikat maahanmuuttajille
- Parisuhteen mosaiikki opaslehtinen maahanmuuttajien kanssa työskenteleville (suomeksi ja englanniksi)
- Suomen seksuaalikulttuuri opaslehtinen (suomeksi ja englanniksi)
- VSO työntekijöille opaslehtinen monikulttuurisuuden kohtaamisesta
- Tunne- ja turvataidot opaskirjanen maahanmuuttajavanhemmille
- Saa puhua opaslehtinen maahanmuuttajille (suomeksi, englanniksi ja arabiaksi)
- Maahanmuuttajien seksuaaliterveys, seksuaaliterveysteeman puheeksi ottaminen maahanmuuttajien kanssa (ammattihenkilöille)
- Opaslehtinen lapsettomuudesta; Toiveena lapsi
- Ohjekirjanen neuvolahenkilöstölle tyttöjen ympärileikkauksen ehkäisemisestä
- Selkokielistä materiaalia raskaudesta ja synnytyksestä maahanmuuttajille
- Naiseus eri kulttuureissa-materiaalia kättilötyöhön
- Nuorille maahanmuuttajille suunnattu nettipeli
- Maahanmuuttajien perhevalmennus
- **Käsikirja** nuorten kanssa työskenteleville ammattihenkilöille, miten käsitellä nuorten kanssa seksuaaliterveys ja turvataitoteema

[www.jamk.fi/mauste](http://www.jamk.fi/mauste)

# Mitä jatkossa?

- Pidempikestoisia ryhmiä, aikaa enemmän turvallisuuden ja luottamuksen rakentamiselle
- Erityisesti kotoutumiskoulutukseen aihepiirin käsittelyä
- Terapeuttisempia menetelmiä ryhmien toiminnassa
- Koulutusta tulee järjestää ammattihenkilöille edelleen
- Materiaalia henkilön omalla äidinkielellä
- Eri työyhteisöjen toimintaohjelmassa huomioitu monikulttuurisuus
- Toimiva ammattilaisten verkosto niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti



**SAVONIA**

**jamk.fi**

# KIITOS !

Päivi Hoffrén, [paivi.hoffren@savonia.fi](mailto:paivi.hoffren@savonia.fi), puh. 044-7856474

Riitta Ala-Luhtala [riitta-ala-luhtala@jamk.fi](mailto:riitta-ala-luhtala@jamk.fi) p. 040-5535649



[jamk.fi](http://jamk.fi)